

BOEKBESPREKINGEN

J. MC. NAUGHT INGLIS & V. CAMPKIN. *General anaesthesia for dentistry*. 88 bl., Edward Arnold Ltd. London 1960. Prijs: 10/6 net.

Naar mijn mening is dit voor Nederland een bijzonder belangrijk boekje. Het geeft precies, wat door de auteurs wordt beloofd, n.l. een goed inzicht in mogelijkheden en onmogelijkheden van de narcose. Daardoor wordt het zeer lezenswaardig voor een ieder, die zich voor de anesthesie interesseert en in het bijzonder voor onze studenten. Men proeft eruit dat de samenstellers niet alleen goede anesthesisten zijn, maar ook goede docenten. Ze hebben op voortreffelijke wijze de hoofdzaken beschreven, zonder enige ballast. Natuurlijk zijn er enkele, en in dit geval niet eens zulke belangrijke punten, waarover verschil van mening heerst, maar de auteurs zeggen zeer terecht dat het boekje niet bedoeld is als handleiding voor de praktijk.

Zonder voorbehoud beveel ik het aan voor de tandheelkundige student en verder voor iedereen die zelf geen narcose geeft, maar goed georiënteerd wenst te zijn.

C. R. RITSEMA VAN ECK

A. C. KENNEDY. *Essentials of medicine for dental students*. E. and S. Livingstone, Ltd., 1960. 264 pag. Prijs 25 s.

Dit boek kan aan studenten in de tandheelkunde worden aanbevolen als kortgevat overzicht over het gebied van de inwendige geneeskunde. De verschillende ziektebeelden worden op overzichtelijke wijze besproken. Aan enkele hoofdstukken is een paragraaf „practical dental considerations” toegevoegd, aan het einde een hoofdstuk, gewijd aan veel gebruikte geneesmiddelen. Het is de schrijver kennelijk niet mogelijk geweest om in dit korte bestek op alle vraagstukken, die voor de tandarts van belang zouden kunnen zijn, uitvoerig genoeg in te gaan. Zo worden b.v. de tandafwijkingen, die bij hypoparathyreoidie optreden en de röntgenologische bevindingen aan de tanden bij hyperparathyreoidie niet genoemd. Op het gevaar dat adrenaline voor een lijder aan coronaire sclerose of aan hyperthyreose op kan leveren wordt eveneens niet gewezen.

Niettegenstaande deze kleine bezwaren vormt het boek een prettig leesbaar geheel.

DR. F. SCHWARZ

G. NEIL JENKINS. *The physiology of the mouth*. Blackwell, Oxford 1960. Prijs 40 s.

Het hier aangekondigde boek is een tweede druk van een werk, dat collega EGYEDI in 1956 reeds terecht zeer preeft.

In dertien hoofdstukken van 10 tot 30 bladzijden elk worden in dit boek onderwerpen van een verscheidenheid als: calciumstofwisseling, spraak en de permeabiliteit van het glazuur door een enkele auteur behandeld. De huidige recensent kan slechts trachten bij gemis aan het tentoongestelde encyclopedische vermogen het geheel te beoordelen aan wat er op zijn eigen enge gebied te genieten valt. Daarbij hoeft hij in het geheel niet de neerbuigende welwillendheid in acht te nemen, die de vakman reserveert voor goedwillende toeristen op zijn terrein. Jenkins weet heel goed wat hij wel en niet zal behandelen en als hij gekozen heeft is zijn betoog goed – zij het wat eenzijdig Angelsaksisch –

gefundeerd. De schrijfrant is zo helder als men kan verwachten van iemand die weet waarover hij het heeft en in de samenvattingen worden de lacunes in onze kennis niet verdoezeld maar juist scherp aangegeven.

Kortom, deze knappe one man show heeft een belangrijk boek opgeleverd, waarin de volgende onderwerpen aan de orde komen: de calcium- en fosforstofwisseling, de chemische samenstelling van tanden, de verkalking, de vorming en de verkalking van tandweefsels, de permeabiliteit en het ouder worden van tandweefsels, de doorbraak en de resorptie, de werking van hormonen, de invloed van het dieet op de structuren en in de mond, het speeksel, enkele fysiologische aspecten van tandcariës, het kauwen en het slikken, zintuiglijke gewaarwordingen die in de mond ontstaan en tenslotte: de spraak. Deze opsomming laat zien dat bijna iedereen, die in de normale processen in de mond geïnteresseerd is, in dit boek iets van zijn gading zal vinden. Bovendien wordt het meeste hem opgediend in een vorm en in een samenhang, die men in het klassieke vakleerboek tevergeefs zoekt.

M. T. JANSEN

W. A. CANNELL. *Medical and dental aspects of fluoridation*. H. K. Lewis & Co. Ltd. London 1960. 125 pag. 15 s.

Na een kort overzicht voor de wijzen waarop fluoride als cariësprofylicum in de verschillende landen gebruikt wordt, geeft de schrijver in twee hoofdstukken een samenvatting van onze kennis omtrent het verband tussen voeding en tandcariës. In het hoofdstuk over fluoride in voedsel wordt gepoogd voor Engeland de fluoride-opname uit voedsel te schatten. Hierna volgen vier hoofdstukken waarin het metabolisme van fluoride wordt behandeld, benevens zijn farmacologische werking. De ontwikkeling van de chemische en fysische eigenschappen van been en van de tandweefsels worden in de vier volgende hoofdstukken besproken. In het laatste hoofdstuk geeft de schrijver op de basis van het besprokene zijn slotconclusie betreffende de sociale toepassingsmogelijkheden van het fluoride als cariësprofylicum.

Het spreekt vanzelf dat in de 118 pagina's van dit boekje elk der onderwerpen slechts een korte bespreking konden ontvangen.

In het hoofdstuk over fluoride in voedsel komt CANNELL tot de conclusie dat het Engelse dieet aanzienlijk meer fluoride bevat dan het Amerikaanse. Deze hogere opname wordt vooral door het gebruik van thee en vis bepaald. (Ook voor Nederland bleek bij de proef Culemborg-Tiel de fluoride-opname uit voedsel hoger te liggen dan in de U.S.A.).

In de hoofdstukken over metabolisme van het fluoride en zijn farmacologische werking wordt uitvoerig stilgestaan bij de remmende werking die fluoride in vitro op vele enzymen heeft. Het is hierbij zeer storend dat de auteur wel vermeldt welke enzymen geremd worden, maar niet bij welke concentratie, hetgeen nu juist het gewichtigste punt is. Hierdoor wordt een sterk vertrokken beeld geschapen dat gemakkelijk tot geheel onjuiste conclusies aanleiding zou kunnen geven. Onbegrijpelijkerwijs lijkt ook CANNELL zelf zich het belang hiervan niet geheel te realiseren. Zijn verwondering dat men in vivo – bij de miljoenen mensen die tientallen jaren water gedronken hebben dat 1 mg en soms aanzienlijk meer fluoride bevat – geen enkele afwijking ziet had dan plaats gemaakt voor een begripen hiervan. Dat hij voortz onder de enzymremmers het fluoro-azijnzuur noemt – wat geen fluoride is – scheidt nog een extra verwarring.

Zijn beschouwing over de antibloedstollende werking van fluoride (een effect dat in vitro eerst bij 4000 mg/l optreedt) is eveneens misleidend.

De auteur spreekt telkens over de overschrijding van de dosis die nog geen aanleiding tot retentie geeft, het is hem blijkbaar onbekend dat bij elke fluoride-opname retentie in het beenderstelsel plaats vindt. Nog op tal van andere plaatsen bevat dit boekje een aantal – gezien de standing van de auteur – onbegrijpelijke fouten.

Zijn conclusie in het laatste hoofdstuk hinkt sterk op twee gedachten. Enerzijds is zijn slotconclusie dat de remming van de tandcariës niet een voldoende motief is om een algemene waterfluoridering als een zaak van grote urgentie te zien. Anderzijds acht hij de waterfluoridering de meest efficiënte methode, echter met het bezwaar dat iedereen gefluorideerd water ontvangt, terwijl het alleen voor de kinderen nuttig is. (Het is zeer de vraag of hij daarin gelijk heeft). Elders weer beveelt hij een fluoride concentratie in het water aan van 0.5-0.8 mg fluoride per liter, welke naar zijn mening in ieder geval onschadelijk zou zijn.

De problemen van de verstrekking van fluoridetabletten acht hij groot, en wil het gebruik daarvan beperken tot die personen die geen gefluorideerd water ontvangen. Van de locale applicatie zegt hij dat deze waarschijnlijk evenveel cariës voorkomt als de waterfluoridering. Voor deze beide laatste methoden realiseert hij zich te weinig dat dit allermint bewezen is en zelfs gedeeltelijk is aangetoond dat dit stellig niet het geval is.

Voor diegenen welke – in positieve of negatieve zin – belangstelling voor de waterfluoridering hebben is het nuttig van dit boekje kennis te nemen. Het lijkt echter evenzeer nuttig het rapport van de Gezondheidsraad „Cariëspreventie met fluoriden” er naast te leggen.

BACKER DIRKS